

**جهت تهیه این کتاب می‌توانید با شماره
تلفن‌های ذیل تماس حاصل نمایید.**

۰۲۵-۳۷۷۴۹۲۷۴

۰۹۱۲۶۵۲۵۰۷۰

**همچنین می‌توانید در شبکه‌های
اجتماعی ایتا و تلگرام با شماره فوق
سفارش خود را ثبت فرمایید.**

■ کانال ایتا: [nashrehoghoghepoya](#)

■ کانال تلگرام: [hoghoghepoyapub](#)

■ کانال پیام رسان بله: [pooya_law](#)

■ کانال پیام رسان سروش: [pooyalaw](#)

■ فروشگاه اینترنتی: [www.hpbook.ir](#)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

همیار دادگاه حقوقی

جلد ششم

مبحث: اعسار از پرداخت محکوم به
همراه با نمونه آرای کاربردی

بهروز محمدی مهر

(معاون قضایی و سرپرست دادگاه تجدید نظر استان همدان)

مجید عطایی جنتی

(رئیس شعبه دادگاه عمومی حقوقی)

هدی سالارباشی شهری

(قاضی اجرای احکام مدنی)

نشر حقوق پویا

فهرست مطالب

مقدمه	۸
۱- رسیدگی شکلی به دعاوی اعسار	۹
۱-۱- صلاحیت	۹
۱-۱-۱ صلاحیت ذاتی	۹
۱-۱-۱-۱ آرای صادره از سوی مراجع قضایی	۹
۱-۱-۱-۱-۱ دادگاه حقوقی	۹
۱-۱-۱-۱-۲ دادگاه کیفری	۱۲
۱-۱-۱-۱-۳ دادگاه خانواده	۱۵
۱-۱-۱-۱-۴ شورای حل اختلاف	۱۷
۱-۱-۱-۲ آرای صادره از سوی مراجع غیر قضایی	۱۸
۱-۱-۱-۲-۱ آراء هیئت‌های تشخیص و حل اختلاف کار	۱۸
۱-۱-۱-۲-۲ آرای داوری	۲۲
۱-۱-۱-۲-۳ آرای سازمان تعزیرات حکومتی	۲۵
۱-۱-۱-۲-۴ اجراییه ثبتی	۲۵
۱-۱-۱-۲-۵ جریمه کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری	۲۶
۲-۱- دادخواست	۲۷
۲-۱-۱ شرایط عمومی دادخواست	۲۷
۲-۱-۲ شرایط اختصاصی دادخواست	۲۷

- ۲۷-۱-۲-۲-۱- انضمام صورت اموال.....
- ۳۲-۲-۲-۲-۱- انضمام شهادتنامه.....
- ۳-۱- مالی و غیرمالی بودن دعوی اعسار از پرداخت محکوم به ۴۰
- ۴-۱- هزینه دادرسی ۴۰
- ۵-۱- میزان حق الوکاله و تمبر مالیاتی و کیل ۴۱

۲- رسیدگی ماهوی به دعاوی اعسار از پرداخت محکوم به ۴۲

- ۱-۲- استعلام از مراجع ذیربط همزمان با دستور تعیین وقت رسیدگی ۴۲
- ۲-۲- نمونه استعلام از اداره ثبت اسناد و املاک ۴۵
- ۳-۲- نمونه استعلام از بانک ۴۵
- ۴-۲- تعیین وقت رسیدگی خارج از نوبت ۴۶
- ۵-۲- نمونه دستور تعیین وقت رسیدگی دعوی اعسار از پرداخت محکوم به ۴۶
- ۶-۲- قرار استماع شهادت شهود ۴۶
- ۷-۲- زن بودن یا مرد بودن شاهد ۵۰
- ۸-۲- دادخواست اعسار از سوی تاجر و اشخاص حقوقی ۵۲
- ۹-۲- تکلیف دادگاه در مورد پذیرش شهادت غیر افراد معرفی شده در استشهادیه ۶۱
- ۱۰-۲- نحوه تشکیل جلسه دادرسی دعوی اعسار از پرداخت محکوم به ۶۳
- ۱۱-۲- نمونه سوالات از شهود در دعوی اعسار از پرداخت محکوم به ۶۴
- ۱۲-۲- بار اثبات دعوی اعسار از پرداخت محکوم به بر عهده خواهان یا خوانده ۶۶
- ۱۳-۲- دعوی اعسار در صورت تلف محکوم به ۷۴
- ۱۴-۲- ضمانت اجرای عدم ذکر صورت اموال توسط محکوم علیه ۷۸
- ۱۵-۲- پذیرش یا عدم پذیرش اعسار از وجه اجرای های ثبتی ۸۵
- ۱۵-۲- تقصیر محکوم علیه در پرداخت محکوم به ۸۶

- ۱۶-۲- همزمانی دادخواست اعسار و معرفی مال ۸۷
- ۱۷-۲- تقدیم دادخواست اعسار از سوی کارمند دولت ۸۹
- ۱۸-۲- دادخواست اعسار از سوی ورثه نسبت به دین مورث ۹۳
- ۱۹-۲- اسقاط اعسار در گزارش اصلاحی ۹۴
- ۲۰-۲- صدور حکم اعسار مطلق و نسبی ۹۷
- ۲۱-۲- ملاک‌های تعیین اقساط توسط قاضی ۹۸
- ۲۲-۲- حضوری یا غیابی بودن رای اعسار ۹۸
- ۲۳-۲- تعدیل اقساط ۹۹
- ۲۴-۲- تعدیل اقساط معوقه ۱۰۰
- ۲۵-۲- قابلیت استماع دعوای تعدیل جزای نقدی ۱۰۱
- ۲۶-۲- اعتبار یا عدم اعتبار امر مختومه در دعوای اعسار ۱۰۲
- ۲۷-۲- دعوای رفع اعسار ۱۰۳
- ۲۸-۲- طرح مجدد دعوای اعسار در صورت پذیرش تقسیط محکوم به ۱۰۴
- ۲۹-۲- ادعای اعسار از پرداخت مهریه در دعوای طلاق از ناحیه زوج ۱۰۴
- ۳۰-۲- تاثیر نسبت فامیلی شهود بر اثبات اعسار ۱۰۶
- ۳۱-۲- امکان تعیین اقساط با مبالغ متفاوت تصمیم دادگاه در دعوای اعسار از پرداخت محکوم به ۱۰۶
- ۳۲-۲- استفاده مدعی اعسار از وکیل ۱۰۷
- ۳۳-۲- اقساط در دعوای اعسار از پرداخت محکوم به از نوع سکه ۱۰۹
- ۳۴-۲- اعسار زوج در زمان انجام خدمت وظیفه ۱۰۹
- ۳۵-۲- وضعیت مبالغ پرداختی پیش از صدور حکم اعسار ۱۱۰
- ۳۶-۲- تاثیر حکم اعسار بر مطالبه خسارت تاخیر تادیه ۱۱۰
- ۳۷-۲- تاثیر تعیین تعیین مهریه غیر متعارف بر دعوای اعسار ۱۱۱
- ۳۸-۲- دعوای تقابل اعسار از پرداخت مهریه ۱۱۱

۳- نمونه آرا ۱۱۲

- ۱۱۲-۳-۱- قبول اعسار ۱۱۲
- ۱۱۵-۲-۳- بطلان اعسار ۱۱۵
- ۱۱۶-۳-۳- بطلان تعدیل ۱۱۶
- ۱۱۸-۴-۳- قبول تعدیل ۱۱۸
- ۱۲۰-۵-۳- بطلان اعسار به دلیل معرفی یک شاهد ۱۲۰
- ۱۲۰-۶-۳- تعدیل افزایشی اقساط محکوم به ۱۲۰
- ۱۲۱-۷-۳- تعدیل اقساط پولی ۱۲۱
- ۱۲۳-۸-۳- تعدیل اقساط حال نشده ۱۲۳
- ۱۲۵-۹-۳- تعدیل اقساط مهریه ۱۲۵
- ۱۲۶-۱۰-۳- تعدیل (=کاهش) اقساط و ایضاً شروع پس از آزادی مدیون از زندان ۱۲۶
- ۱۲۸-۱۱-۳- رد دعوی اعسار از پرداخت محکوم به ۱۲۸
- ۱۲۹-۱۲-۳- رد اعسار از پرداخت محکوم به ناشی از عدم احراز اراده جهت پرداخت توسط مدیون ۱۲۹
- ۱۳۰-۱۳-۳- رد خواسته تعدیل اقساط به لحاظ طرح فوری آن بعد از تقسیط دین ۱۳۰
- ۱۳۱-۱۴-۳- رد شکلی اعسار از پرداخت محکوم به ۱۳۱
- ۱۳۴-۱۵-۳- رد اعسار مجدد بلافاصله پس از اعسار قبلی ۱۳۴
- ۱۳۵-۱۶-۳- رد اعسار محکوم به مفصل و ذینفع نبودن یکی از خواهانها ۱۳۵
- ۱۳۷-۱۷-۳- رد اعسار مطلق مسبوق به رد قبلی ۱۳۷
- ۱۳۹-۱۸-۳- رد اعسار؛ توقیف ملک در قبال طلب ۱۳۹
- ۱۳۹-۱۹-۳- رد تعدیل اقساط پولی ۱۳۹
- ۱۴۱-۲۰-۳- رد تعدیل بلافاصله پس از تعدیل سابق ۱۴۱

- ۳-۲۱- رد شکلی دعوی اعسار از پرداخت محکوم به موید به نظریه
مشورتی ۱۴۳
- ۳-۲۲- پذیرش اعسار از محکوم به و تقسیط عادلانه ۱۴۵
- ۳-۲۳- پذیرش و رد اعسار از پرداخت محکوم به در یک دادنامه ۱۴۶
- ۳-۲۴- نقض حکم صادره از شورای حل اختلاف و صدور حکم بر اعسار و
تقسیط محکوم به ۱۴۸
- ۳-۲۵- عدم پذیرش دادخواست اعسار از تاجر ۱۵۰
- ۳-۲۶- غیر قابل تقسیط بودن تعهد ۱۵۱

یکی از دعاوی پرشماری که در محاکم حقوقی و جزایی مطرح می شود دعاوی اعسار از پرداخت محکوم به می باشد. چیزی که اهمیت این دعوا را دو چندان می کند این است که هر پرونده ای که در دعاوی حقوقی و امور مالی دعاوی جزایی ممکن است مطرح شود، معمولاً محکوم علیه، دعاوی اعسار را مطرح می نماید؛ که در کتاب حاضر به صورت پرونده محور ابتدا امور شکلی رسیدگی به دعاوی اعسار از پرداخت محکوم به شامل: مبحث صلاحیت، دادخواست، مالی و غیرمالی بودن و و سپس امور ماهوی رسیدگی به دعاوی اعسار از پرداخت محکوم به بررسی می شود.

۱- رسیدگی شکلی به دعاوی اعسار

۱-۱- صلاحیت

هنگامی که دادخواستی با عنوان اعسار از پرداخت محکوم به، به شعبه ارجاع شد همچنان که در کتاب دستیار دادگاه حقوقی جلد اول، مطرح شد، اولین نکته ای که قاضی رسیدگی کننده به دعوا می بایست بدان دقت نماید، بحث صلاحیت است.

اگر نسبت به دعوا صلاحیت داشت می تواند دستور تعیین وقت رسیدگی را صادر نماید؛ که به شرح ذیل در خصوص آن مباحثی ذکر می گردد:

۱-۱-۱ صلاحیت ذاتی

آراء صادره ممکن است مربوط به مراجع قضایی باشد؛ به عنوان نمونه از ناحیه دادگاه های حقوقی، کیفری و یا امثالهم و یا اینکه حکم از سوی مراجع غیر قضایی صادر گردد. به عنوان مثال آراء صادره از سوی هیئت های تشخیص و حل اختلاف کار یا سازمان تعزیرات حکومتی و در صورتی که خواننده دعوا نسبت به آن رای، دعوی اعسار مطرح نماید، اینکه کدام دادگاه صالح می باشد اختلافی بوده که به شرح ذیل به این مباحث پرداخته می شود.

۱-۱-۱-۱ آرای صادره از سوی مراجع قضایی

در صورتیکه رای از سوی مراجع قضایی صادر شده باشد، اینکه کدام دادگاه در این خصوص صالح به رسیدگی می باشد، به تفکیک به شرح ذیل به این مبحث پرداخت می شود.

۱-۱-۱-۱-۱ دادگاه حقوقی

اگر دادخواستی با عنوان مطالبه وجه به مبلغ ۱۰۰ میلیون تومان به شعبه دوم دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج ارجاع شده باشد و قاضی دادگاه بعد از اخذ اظهارات اصحاب دعوا حکم بر محکومیت خواننده به مبلغ ۱۰۰ میلیون تومان صادر نماید و حکم صادره بعد از انقضای مهلت تجدیدنظرخواهی قطعی شده باشد و خواننده نسبت به این حکم دادخواست اعسار از پرداخت محکوم به را مطرح

نماید، در چنین صورتی این سوال مطرح می‌شود که دادگاه صالح به دعوی اعسار چه دادگاهی خواهد بود؟ در این خصوص ماده ۲۴ قانون آیین دادرسی مدنی بیان می‌دارد که رسیدگی به دعوی اعسار به طور کلی با دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی نخستین به دعوی اصلی را دارد یا از ابتدا به آن رسیدگی کرده است و همچنین در ماده ۱۳ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی نیز قانونگذار با تکرار مفاد ماده مذکور بیان می‌نماید که دعوی اعسار در مورد محکوم به در دادگاه نخستین رسیدگی کننده به دعوی اصلی یا دادگاه صادر کننده اجراییه به طرفیت محکوم له اقامه می‌شود با توجه به دو ماده فوق الذکر نتیجه گرفته میشود که دادگاه صادر کننده حکم بدوی صالح به رسیدگی به دعوی اعسار می‌باشد که در مثال ما چون شعبه دوم عمومی حقوقی شهرستان سنندج به دعوی اصلی رسیدگی نموده است، لذا دعوی اعسار نیز می‌بایست در این شعبه مطرح گردد. در نتیجه اگر مقام ارجاع اشتباهاً پرونده اعسار را به شعبه سوم دادگاه عمومی شهرستان سنندج ارجاع نماید، شعبه سوم صالح به رسیدگی نمی‌باشد. لازم به ذکر است که متفرعات دعوی اعسار که تعدیل تقسیط باشد نیز از این قبیل بوده و مشمول ماده ۲۴ قانون آیین دادرسی مدنی و ماده ۱۳ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی می‌باشد. در این خصوص به نشست قضایی به شرح ذیل اشاره می‌شود:

موضوع: مرجع صالح رسیدگی به ادعای اعسار
پرسش: جهت طرح دعوی اعسار از پرداخت محکوم به، کدام دادگاه صالح به رسیدگی است؟ آیا برای هر مورد باید دادخواست جداگانه تقدیم نمود؟^۱

نظر هیئت عالی

با توجه به مبانی نظر و اسباب موجهه آن، استدلال ابراز شده به نظر کمیسیون صائب تشخیص و مورد تأیید است .

۱. برگزار شده توسط استان مرکزی / شهر اراک / تاریخ برگزاری: ۱۳۸۱/۰۷/۱۰.

۲-۱- دادخواست

دعوی اعسار نیز همانند بقیه دعاوی از قاعده عامی که در ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی مدنی بیان شده است تبعیت می کند بدین معنا که شخص معسر می بایست دادخواست اعسار تقدیم دادگاه صادرکننده رای نماید و چنانچه به موجب درخواست تقاضای اعسار نماید تقاضای ایشان منجر به قرار عدم استماع می گردد حال اگر معسر دادخواست اعسار را مطرح نمود این که دادخواست چه شرایطی دارد به شرح ذیل اشاره می شود:

۱-۲-۱- شرایط عمومی دادخواست

در خصوص اینکه دادخواست اعسار می بایست چه شرایط عمومی داشته باشد در جلد دوم کتاب دستیار دادگاه حقوقی به صورت مفصل به این شرایط پرداخته شده است لذا در این مجلد از ذکر این شرایط خودداری می گردد.

۲-۲-۱- شرایط اختصاصی دادخواست

دعوی اعسار همانند سایر دعاوی علاوه بر شرایط عمومی دادخواست دارای شرایط اختصاصی نیز می باشد که در این خصوص به شرح ذیل به این شرایط اشاره می شود.

۱-۲-۲-۱- انضمام صورت اموال

طبق ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی سال ۱۳۹۴ مدعی اعسار باید صورت کلیه اموال خود شامل تعداد یا مقدار و قیمت کلیه اموال منقول و غیرمنقول به طور مشروح مشتمل بر میزان وجوه نقدی که وی به هر عنوان نزد بانکها یا موسسات مالی و اعتباری ایرانی یا خارجی دارد به همراه مشخصات دقیق حساب های مذکور و نیز کلیه اموالی که او به هر نحو نزد اشخاص ثالث دارد و کلیه مطالبات او از اشخاص ثالث و نیز فهرست نقل و انتقالات و هر نوع تغییر دیگر در اموال مذکور از زمان یک سال قبل از طرح دعوی اعسار به بعد را ضمیمه دادخواست اعسار خود کند. با توجه به ماده فوق الذکر خواهان دعوی اعسار می بایست صورت اموال خود را به صورت کامل ضمیمه دادخواست نمایند. حال

این سوال مطرح می‌شود که اگر خواهان صورت اموال را ضمیمه دادخواست نمایند یا این که به صورت ناقص ضمیمه نمایند، تکلیف مقام قضایی چیست؟ برخی از قضات در این خصوص با توجه به اصل ترمیمی بودن دادرسی یا اصل قابلیت استماع دعاوی اخطار رفع نقص برای خواهان صادر می‌نمایند؛ اما برخی دیگر از قضات با این استناد که مدعی اعسار به تکلیف قانونی خود که در مواد ۱۶، ۱۰، ۸ و ۱۹ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی عمل ننموده است، به استناد ماده ۲ قانون آیین دادرسی مدنی به این علت که دعوا مطابق قانون مطرح نشده است، قرار عدم استماع دعوا صادر می‌نمایند؛ که در این خصوص به نشست قضایی بشرح ذیل و نظریات مشورتی و همچنین به نمونه قرارها و نمونه فرم ارائه صورت کلیه اموال اشاره می‌شود:

موضوع: عدم ارائه صورت کلیه اموال توسط مدعی اعسار
پرسش: چنانچه مدعی اعسار به تکلیف قانونی خود در ارائه صورت کلیه اموال (مندرج در ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴) عمل نکند، تکلیف دادگاه چیست؟^۱

نظر هیئت عالی

مدعی اعسار از پرداخت محکوم به مطابق ماده ۳ و ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی ناظر به ماده ۵۱ قانون آیین دادرسی مدنی باید لیست اموال و دارایی خود را ضمیمه دادخواست نماید والا دادخواست فاقد شرایط مندرج در بند ۶ ماده ۵۱ قانون آ. د. م می‌باشد و مطابق ماده ۵۴ همان قانون دادخواست توقیف شده و مدیر دفتر مبادرت به اخطار رفع نقص می‌نماید. لذا در صورت نقص در دادخواست مشمول مقررات ماده ۲ قانون آ. د. م نمی‌باشد.

۱. برگزار شده توسط: استان اصفهان / شهر کاشان / تاریخ برگزاری: ۱۳۹۴/۵/۱۵.

نظر اکثریت

چنانچه مدعی اعسار به تکلیف قانونی خود در ارائه صورت کلیه اموال مندرج در ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴ عمل نکند، به این دلیل که وی دعوا را برابر قانون درخواست ننموده است، دادگاه تکلیفی به پذیرش دعوا ندارد و باید برابر ماده ۲ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی قرار عدم استماع دعوا صادر نماید. چراکه وفق ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴، «مدعی اعسار باید صورت کلیه اموال خود را ضمیمه دادخواست اعسار نماید.»

نظر اقلیت

در صورت عدم پیوست صورت اموال توسط مدعی اعسار به دادخواست، دفتر دادگاه وفق مقررات مشابه مندرج در قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی، باید اخطار رفع نقص صادر کند. زیرا ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴، صورت اموال را از ضمایم دادخواست برشمرده است.

پیام:

در دعوی اعسار از محکوم به، در فرض عدم انضمام صورت اموال از سوی تقدیم کننده دادخواست اعسار، دعوای اعسار برابر قانون، طرح نشده و قابلیت استماع ندارد و دادگاه قرار عدم استماع دعوا صادر می‌کند. و مورد از موارد صدور اخطار رفع نقص نمی‌باشد.

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

✓ تاریخ: ۱۳۹۸/۱۲/۲۰

✓ شماره نظریه: ۱۴۷۴/۹۸/۷

✓ شماره پرونده: ۱۴۷۴-۲۶-۹۸ ح

به موجب ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴ «مدعی اعسار باید صورت کلیه اموال خود شامل تعداد یا مقدار و قیمت کلیه اموال منقول و غیرمنقول به طور مشروح مشتمل بر میزان وجوه نقدی که وی به هر عنوان نزد بانکها یا مؤسسات مالی و اعتباری ایرانی و خارجی دارد به همراه مشخصات دقیق حسابهای مذکور و نیز کلیه اموالی که او به هر نحو نزد اشخاص ثالث دارد و کلیه مطالبات او از اشخاص ثالث و نیز فهرست نقل و انتقالات و هر نوع تغییر دیگر در اموال مذکور از زمان یک سال قبل از طرح دعوای اعسار به بعد را ضمیمه دادخواست اعسار خود کند ...» از مفاد این ماده استفاده می‌شود که ارائه صورت کلیه اموال از سوی مدعی اعسار به دادگاه رسیدگی کننده به دعوای اعسار، تکلیف قانونی است و دادگاه بدون ملاحظه صورت مزبور نمی‌تواند به دعوای اعسار رسیدگی کند و طرف وی نیز باید هنگام ابلاغ نسخه ثانی دادخواست و ضمائم، از این صورت آگاهی یابد تا بتواند دفاع خود را تدارک ببیند. بنابراین در فرض عدم انضمام صورت اموال از سوی تقدیم کننده دادخواست اعسار، به نظر می‌رسد دعوای اعسار برابر قانون، طرح نشده و قابلیت استماع ندارد و دادگاه به استناد ماده ۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹، قرار عدم استماع دعوا صادر میکند. به هر حال، مورد از موارد صدور اخطار رفع نقص نمیباشد. شایسته ذکر است که ارائه صورت اموال وفق ماده ۳ و تبصره یک آن از قانون یاد شده، شرط لازم برای استفاده محکوم علیه مدعی اعسار از امتیازهای مقرر در این ماده و تبصره یک آن است.

۱. نظریه اخطار رفع نقص

دستور قاضی به دفتر در این خصوص:

دفتر با توجه به اینکه حسب ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی خواهان دعوای اعسار می‌بایست صورت اموال خود را ضمیمه دادخواست نماید و چون خواهان دعوای اعسار در پرونده مانحن فیه، به تکلیف قانونی خود عمل ننموده است لذا در راستای بند ۶ ماده ۵۱ قانون آیین دادرسی مدنی اخطار رفع نقص برای خواهان صادر گردد؛ با حلول وقت یا وصول نتیجه پرونده به نظر برسد.

۲. نظریه عدم استماع در صورت عدم ضمیمه نمودن صورت اموال

بتاریخ ۱۳۹۸/۱/۲۷ در وقت فوق العاده جلسه شعبه سوم دادگاه عمومی و حقوقی شهرستان سنندج به تصدی اینجانب امضاء کننده ذیل تشکیل است پرونده کلاسه فوق تحت نظر است؛ دادگاه با توجه به محتویات پرونده ختم دادرسی را اعلام و به شرح ذیل مبادرت به صدور رأی می نماید.

قرار دادگاه

در خصوص دعوی اعسار آقای فرزاد ساعدی فرزند حسن به طرفیت خانم شادی محمدی فرزند حبیب الله با وکالت آقای کوروش فتحی به خواسته اعسار از پرداخت محکوم به دادنامه شماره ۱۶۶۳/۱۰۴۰۹۹۷۸۷۱۰۹۷ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۷ نظر به اینکه مواد ۳ و ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی مصوب ۱۳۹۴ در ارتباط با ضرورت انضمام صورت کلیه اموال توسط خواهان (محکوم علیه) اجرا نشده است و خواهان صورت اموال خود را پیوست دادخواست نکرده است و مفاد صورت اموال در نوع رسیدگی دادگاه و ارزیابی قدرت محکوم علیه به اجرای محکومیت موثر است و خواهان دعوی اعسار خود را برابر قانون اقامه ننموده است و از طرفی مورد از موارد صدور اخطار رفع نقص به شرح مذکور در ماده ۵۳ قانون آئین دادرسی مدنی نمی باشد؛ لذا با استناد به ماده ۲ قانون آئین دادرسی مدنی قرار عدم استماع دعوی خواهان صادر و اعلام می گردد. قرار صادره به اعتبار قسمت اول ماده ۱۴ قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی مبنی بر غیر مالی بودن دعوی اعسار و با استناد به بند ب ماده ۳۳۱ و همچنین بند ب ماده ۳۳۲ قانون آئین دادرسی مدنی حضوری و ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر استان کردستان می باشد.

عنوان: ضمانت اجرای عدم ارائه لیست اموال در دعوی اعسار از پرداخت محکوم به در دعوی اعسار از پرداخت محکوم به، چنانچه مدعی اعسار، فهرست اموال شامل نوع و میزان اموال منقول و غیر منقول و حسابهای بانکی خود را ضمیمه دادخواست نکرده باشد، دعوی اعسار مسموع نبوده و قرار رد دعوی صادر خواهد شد.

شماره دادنامه قطعی: ۹۵۰۹۹۷۰۲۲۳۳۰۰۰۲۲

تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۵/۰۱/۱۸

شعبه ۳۳ دادگاه تجدید نظر استان تهران / مرادی، محمدجوادخیری، خرمی زاده

عنوان: شیوه طرح دعوی اعسار

در درخواست اعسار از پرداخت محکوم به، ضروری است مدعی اعسار لیست و صورت کامل اموال خود اعم از منقول و غیرمنقول و شماره حسابهای بانکی مربوطه را از زمان یک سال قبل از طرح دعوای اعسار به پیوست دادخواست خود ارائه نماید.

شماره دادنامه قطعی: ۹۴۰۹۹۷۰۲۲۱۲۰۱۷۴۶

تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۴/۱۲/۱۷

دادگاه تجدیدنظر استان / علی حاجی حسنی

۱-۲-۲-۲- انضمام شهادتنامه

به موجب ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی مصوب ۱۳۹۴ در صورت وجود شرایط ذیل مدعی اعسار باید شهادتنامه کتبی حداقل دو شاهد را به دادخواست خود ضمیمه نماید. نخست بار اثبات بر عهده مدیون باشد و یا سابقه ملاتت او اثبات شده باشد. دوم مدیون بخواهد ادعای اعسار خود را با شهادت شهود ثابت کند. در صورتی که شهادتنامه منضم دادخواست نشده باشد در این خصوص سه رویه بین قضات وجود دارد:

۱- صدور اخطار رفع نقص بدین توضیح که شهادت نامه ای که در مواد ۸ و ۹ قانون اجرای محکومیتهای مالی بیان شده است تکمیل کننده بند ۶ ماده ۵۱ قانون آیین دادرسی مدنی می باشد. در نتیجه اگر بند ۶ ماده ۵۱ قانون آیین دادرسی مدنی رعایت نشود اخطار رفع نقص صادر می شود. در این خصوص نیز اخطاریه رفع نقص صادر خواهد شد.

۲- نظر دوم صدور قرار عدم استماع می‌باشد؛ چراکه در مواد ۸ و ۹ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی قانونگذار شرایطی را پیش بینی نموده است که در صورت عدم رعایت این شرایط به استناد ماده ۲ قانون آیین دادرسی مدنی دعوا برابر قانون مطرح نشده است و قرار عدم استماع صادر می‌شود.

۳- نظر سوم، نظریه اداره حقوقی قوه قضاییه به شماره ۷/۹۵/۱۰۸۹ مورخ ۱۳۹۵/۵/۱۱ می‌باشد که در این خصوص بیان نموده است:

مطابق ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴ مدعی اعسار باید شهادت نامه کتبی حداقل دو شاهد را به دادخواست خود ضمیمه نماید. استشهادیه مزبور باید کامل باشد یعنی مطابق مواد ۸ و ۹ این قانون تنظیم شده باشد لیکن عدم رعایت این مقررات نه از موارد نقص دادخواست و اخطار رفع نقص است و نه از موارد رد دعوا بلکه در این حالت دادگاه باید با تشکیل جلسه و اصحاب دعوا و شهود اتخاذ تصمیم کند. بنابراین اگر شهادتنامه پیوست دادخواست ناقص باشد، لزوماً دادگاه باید دستور دعوت شهود را صادر نماید و شاهد برابر مفاد مواد ۸ و ۹ قانون مورد بحث ادای شهادت نماید تا بتوان به شهادت به ترتیب اثر داد.

لازم به ذکر است شهادت نامه وفق ذیل ماده ۸ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی می‌بایست علاوه بر هویت و اقامتگاه شاهد متضمن منشاء اطلاعات و موارد مندرج در ماده ۹ این قانون باشد که در ماده ۹ نیز آمده است: «شاهد باید علاوه بر هویت، شغل، میزان درآمد و نحوه قانونی امرار معاش مدعی اعسار، به این امر تصریح کند که با مدیون به مدتی که بتواند نسبت به وضعیت معیشت وی اطلاع کافی داشته باشد معاشرت داشته و او افزون بر مستثنیات دین هیچ مال قابل دسترسی ندارد که بتواند به وسیله آن دین خود را پردازد.» اگر شهادتنامه این شرایطی که گفته شد را نداشته باشد، نیز همان سه نظری که در مطالب فوق الذکر بیان گردید جاری و ساری است، نکته‌ای که قابل ذکر است این است که آیا شهادت نامه می‌بایست حتماً به امضاء دو مرد برسد یا امضاء زن نیز کافیهست؟ در این خصوص اختلاف نظر وجود دارد که در مباحث آتی به صورت مفصل به آن اشاره می‌شود.